

Міністерство культури та інформаційної політики України
КЗВО «Дніпровська академія музики» ДОР»

РОБОЧА ПРОГРАМА
НОРМАТИВНОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«КЛАС АНСАМБЛЮ»
кафедра фортепіано

Рівень вищої освіти	другий
Ступінь вищої освіти	Магістр
Галузь знань	02 «Культура і мистецтво»
Спеціальність	025 «Музичне мистецтво»
Освітньо-наукова програма	– «Музичне мистецтво»

Дніпро
2024

Розробник: Мітлицька Вікторія Анатоліївна, кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри фортепіано

Робоча програма нормативної навчальної дисципліни «Клас ансамблю» відповідає стандарту другого рівня вищої освіти (ступінь «магістр») галузі знань 02 Культура і мистецтво, спеціальності 025 Музичне мистецтво, освітньо-науковій програмі «Музичне мистецтво» 2024 року, навчальному плану підготовки здобувачів освітньо-наукового ступеня «магістр» 2024/2025 навчального року, методичним рекомендаціям Міністерства освіти і науки України (лист 1/9-434 від 09.07.2018 року «Щодо рекомендацій з навчально-методичного забезпечення»).

Гарант ОНП

Світлана ЩИТОВА

Робочу програму нормативної навчальної дисципліни «Клас ансамблю» другого рівня вищої освіти (освітній ступінь «магістр») галузі знань 02 «Культура і мистецтво», спеціальності 025 «Музичне мистецтво» затверджено та введено в дію рішенням науково-методичної ради КЗВО «Дніпровська академія музики» ДОР» (протокол № 6 від «27» червня 2024 року).

Голова ради

Дмитро ВОЛОВИК

Робочу програму нормативної навчальної дисципліни «Клас ансамблю» другого рівня вищої освіти (освітній ступінь «магістр») галузі знань 02 «Культура і мистецтво», спеціальності 025 «Музичне мистецтво» розглянуто і схвалено на засіданні кафедри фортепіано КЗВО «Дніпровська академія музики» ДОР» (протокол № 4 від «24» червня 2024 року).

Завідувач кафедри

Тетяна МЕДВЕДНІКОВА

1. Опис навчальної дисципліни

Кількість кредитів – 15	Галузь знань – 02 «Культура і мистецтво»	Нормативна
Загальна кількість годин – 150	Спеціальність – 025 «Музичне мистецтво»	Рік підготовки – 1-й
Тижневих годин: аудиторних – 1 самостійної роботи – 1	Освітньо-наукова програма – «Музичне мистецтво»	Семестр – I–II-й
Співвідношення кількості аудиторних занять до самостійної роботи – 1/1,7	Рівень вищої освіти – другий	Лекційні заняття– Практичні заняття – 76 годин
Вид контролю – екзамен	Ступінь вищої освіти – «магістр»	Самостійна робота – 74 годин

2. Мета, завдання, компетентності та програмні результати навчання

2.1 Мета дисципліни – набуття виконавського досвіду для ведення концертної діяльності у якості артиста.

2.2. Завдання:

2.2.1 набуття практичних навичок, необхідних для здійснення на високому творчому та професійному рівні концертно-виконавської роботи;

2.2.2 поглиблення та закріплення навичок та знань, отриманих в процесі вивчення спеціальних дисциплін;

2.2.3 підготовка, накопичення та розширення фортепіанного репертуару;

2.2.4 оволодіння технікою ансамблевого фортепіанного виконавства;

2.2.5 формування вміння використовувати знання у самостійній роботі над виконавською інтерпретацією фортепіанного твору;

2.2.6 формування синтетичного педагогічного мислення.

2.2.7 формування у здобувачів вищої освіти розуміння взаємозв'язку освітніх компонентів обов'язкового циклу дисциплін та дисциплін вільного вибору, їх вагомості у підготовці фахівців кваліфікації: Артист (соліст-інструменталіст/соліст-вокаліст; артист оркестру, ансамблю (джазового, вокального), концертмейстер

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

- **знати** загальні форми організації виконавської діяльності фортепіанного ансамблю, засоби взаємодії диригента з оркестром, закономірності психічного розвитку виконавця та особливості їх прояву у виконавському процесі в різні вікові періоди, специфіку роботи над ансамблевими навичками, специфіку репертуару фортепіанного ансамблю;
- **вміти** здійснювати на високому художньому та технічному рівні музично-виконавську діяльність у фортепіанному ансамблі, планувати

репетиційний та концертний процес, самостійно готувати до концертного виконання фортепіанні твори різних стилів та жанрів, аналізувати фортепіанний репертуар з виконавсько-методичних позицій, користуватися методами психологічної та педагогічної діагностики для рішення виконавських задач, аналізувати та критично оцінювати власне виконання, розробляти та реалізовувати творчі проекти за участю фортепіанного ансамблю, мати навички техніки роботи над штрихами, динамікою, якістю тембрів, технічними прийомами, вміти проводити практичні заняття з ансамблями;

- **володіти** значним досвідом концертного ансамблевого виконавства, методикою ведення репетиційної роботи в ансамблі, навичками вільного читання з листа, необхідним комплексом теоретичних, методологічних та педагогічних знань у сфері музично-виконавської діяльності.

2.3. Компетентності:

Інтегральна компетентність (ІК)

Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі музичної професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій в теорії, історії музики, у педагогіці, виконавстві та характеризується невизначеністю умов і вимог.

2.3.1. Загальні (ЗК)

ЗК 5. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 7. Здатність до міжособистісної взаємодії.

ЗК 8. Здатність працювати в міжнародному контексті.

ЗК 9. Здатність працювати автономно.

2.3.2. Фахові (ФК)

ФК 1. Здатність створювати, реалізовувати і висловлювати свої власні художні концепції.

ФК 2. Усвідомлення процесів розвитку музичного мистецтва в історичному контексті у поєднанні з естетичними ідеями конкретного історичного періоду.

ФК 4. Здатність інтерпретувати художні образи у музикознавчій / виконавській / диригентській / композиторській / педагогічній діяльності.

ФК 5. Здатність збирати та аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її для теоретичної, виконавської, педагогічної інтерпретації.

ФК 6. Здатність викладати спеціальні дисципліни в закладах освіти з урахуванням цілей навчання, вікових та індивідуальних особливостей здобувачів освіти.

ФК 7. Здатність аналізувати виконання музичних творів або оперних спектаклів, здійснювати порівняльний аналіз різних виконавських інтерпретацій, у тому числі з використанням можливостей радіо, телебачення, Інтернету.

2.4. Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 2. Володіти навичками ансамблевого музикування в групах різних складів у концертно-виконавському та репетиційному процесі.

ПРН 3. Визначати стильові і жанрові ознаки музичного твору та самостійно знаходити переконливі шляхи втілення музичного образу у виконавстві.

ПРН 5. Вибудовувати концепцію та драматургію музичного твору у виконавській діяльності, створювати його індивідуальну художню інтерпретацію.

ПРН 6. Володіти музично-аналітичними навичками жанрово-стильової та образно-емоційної атрибуції музичного твору при створенні виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій.

3. Зміст курсу

Курс навчання з фаху триває 2 семестри. За цей період магістр повинен виконати 1 академічний концерт тривалістю 30–40 хв.

Програма навчальної наскрізної дисципліни

I курс

Тема 1. Крупна форма (сонатний або симфонічний цикл повністю).

Тема 2. Твір значної складності (циклічний твір або сюїта) українського композитора.

Тема 3. Дві різнохарактерні п'єси зарубіжного композитора.

Тема 4. Крупна форма (сцена з опери або балету)

Тема 5. Твір значної складності (циклічний твір або сюїта) зарубіжного композитора.

Тема 6. Дві різнохарактерні п'єси українського композитора.

Програма академічного концерту

1. Симфонія повністю або сцена з опери/балету.

2. Дві різнохарактерні п'єси або сюїта.

Загальна тривалість програми – 30–40 хв.

Перелік рекомендованих творів Твори для одного фортепіано в 4 руки

Крупна форма

Й. Гайдн

Симфонії №№1, 2, 4, 5.

В. А. Моцарт

Симфонії №№ 40, 41.

Увертюра до опери “Весілля Фігаро”

Увертюра до опери “Дон Жуан”

Л. ван Бетховен

Симфонії №№1-5.

Соната Ре мажор

Варіації на тему Вальдштейна До мажор

Шість варіацій (Пісня з варіаціями) Ре мажор

Тема з варіаціями

Ф.Шуберт

Симфонія сі мінор (Незавершена)

Симфонія До мажор

Варіації на пісню “Форель” з квінтету, ор.114

Д.Россіні	Фантазія фа мінор для фортепіано в 4 руки Увертюра до опери “Севільський цирюльник” Увертюра до опери “Вільгельм Телль”
Ф.Мендельсон	Італійська симфонія Шотландська симфонія
Р.Шуман	Симфонії
Й.Брамс	Симфонії №№1, 2. Варіації на тему Шумана
Р.Вагнер	Увертюра до опери “Тангейзер” Увертюра до опери “Лоенгрін” Соната Сі бемоль мажор ор.1
Сюїти, п’єси	
Й.С.Бах	Оркестрові сюїти
Й.Гайдн	Угорське рондо
В.А.Моцарт	Нічна серенада
Л. ван Бетховен	Три марші, ор.45
Ф.Шуберт	Німецькі танці, ор.33 Німецькі танці
К.Вебер	Полонези 6 п’єс, ор.3 6 п’єс, ор.10 8 п’єс, ор.60
Ф.Мендельсон	Анданте та варіації, ор.83а Блискуче алегро
Ф.Ліст	Урочистий полонез (ред.Е.Ховен)
Р.Шуман	Східні картини для фортепіано у 4 руки, 1 частина, ор.66.
Й.Брамс	Угорські танці для фортепіано в 4 руки, I-IV зошит.
Ж.Бізе	Сюїта “Дитячі ігри” (в 4 руки)
Е.Гріг	Чотири елегічних мелодії (у пер. автора у 4 руки), ор.34 Норвезькі танці (у пер. автора у 4 руки), ор.35 Дві норвезькі мелодії (у пер. автора у 4 руки), ор.63 Симфонічні танці (у пер. автора у 4 руки), ор.64 Пер Гюнт. Сюїти №№1,2 (у пер. автора у 4 руки). (у пер. автора у 4 руки), ор.34
К.Дебюссі	“Маленька сюїта”
Б. Барток	Ведмежий танок
Д.Мійо	Сюїта “Скарамуш” у пер. для фортепіано
Фрагменти з опер, балетів, драматичних спектаклів	
Ж.Бізе	Дві концертні сюїти з музики до драми А.Доде “Арлезіанка” Вступ до опери “Кармен”
М.Равель	Чарівний сад з балету “Моя матінка - гусиня”
А.Онеггер	Сцена з ораторії “Жанна Д’Арк на вогнищі”
К.Караєв	Колискова з балету “Тропою грому”
К.Данькевич	Гопак з опери “Богдан Хмельницький”
Твори для двох фортепіано в 4 руки	
Крупна форма	
В.А.Моцарт-Ф.Бузоні	Увертюра до опери “Чарівна флейта”
В.А.Моцарт-Е.Гріг	Соната До мажор (для двох фортепіано) Соната для двох фортепіано Ре мажор (ред.А.Руббаха)
Ф.Ліст	“Орфей” (пер.автора)
Л. ван Бетховен	Симфонії №№1-5
Ф.Шуберт	Симфонії

Р.Вагнер	Увертюра до опери “Тангейзер”
Д.Россіні	Увертюра до оп. “Шовкові сходи” (конц.перекл.М.Готліба)
Г.Гьотц	Соната соль мінор ор.17
Й.Брамс	Соната для двох фортепіано по квінтету ор.34
М.Равель	Болеро (пер.автора)
В.Лютославський	Варіації на тему Паганіні
Сюїти, п’єси	
Ф.Мендельсон	Allegro brilliant
М.Мошелес	“Присвята Генделю”, ор.92
	“Контрасти”, ор.115
	“Домашнє життя”, ор.140
Ф.Ліст	Три характеристичних дуети, ор.142
	Заручення (обр.А.Глазунова)
	Хроматичний галоп (перекл.автора)
	Сюїта “Новорічна ялинка”
Р.Шуман	8 полонезів
	“Іспанські пісні кохання”, ор.138
А.Ієнсен	Сюїта “Силуети”
	“Картини життя”, ор.60
	Цикл “Вечірня музика”, ор.59
І.Рафф	12 салонних п’єс, ор.82
	“З танцювального салону”, ор.174
	“Пляски смерті”, ор.181
Й.Брамс	Угорські танці
А.Дворжак	Слов’янські танці
	Шотландські танці, ор.41
	Легенди, ор.59
З.Фібіх	“Настрої, враження та спогади”
	Багателі, ор.48
	Дві характеристичні п’єси.
	Сюїта “Із Богемських лісів”, ор.68
Л.Яначек	“Моравські народні танці”, I-III зошити.
К.Дебюссі	“Маленька сюїта” для двох фортепіано
М.Регер	Цикл “Вальси-каприси”, ор.9
	20 німецьких танців, ор.10
	6 вальсів, ор.22
	5 мальовничих п’єс, ор.34
	Бурлески, ор.58
	Шість п’єс, ор.94
Е.Гріг	Два вальси-каприси, ор.37
	Симфонічні танці (перекл.автора)
К.Сен-Санс	Сюїта “Карнавал тварин” (пер.М.Готліба)
Л.М.Ґошталк	Три кубінських танці
	Креольські очі, ор.37
	Великий концертний вальс
Е.Мак-Доуелл	“Місячні картини”, ор.21
	Три поеми, ор.20
Фрагменти з опер, балетів, драматичних спектаклів	
Л.Деліб	Дует з опери “Лакме” (для двох фортепіано)

4. Структура навчальної дисципліни

Назва розділу і теми	Кількість годин				
	Усього	У тому числі			
		Лекції	Практ.	Лабор.	Індив.
Тема 1. Крупна форма (сонатний або симфонічний цикл повністю)	25		13		12
Тема 2. Твір значної складності (циклічний твір або сюїта) українського композитора.	26		13		13
Тема 3. Дві різнохарактерні п'єси зарубіжного композитора.	24		12		12
Тема 4. Тема 4. Крупна форма (сцена з опери або балету)	24		12		12
Тема 5. Твір значної складності (циклічний твір або сюїта) зарубіжного композитора.	27		14		13
Тема 6. Дві різнохарактерні п'єси українського композитора.	24		12		12
Всього годин	76		76		74

6. Теми лекційних занять навчальним планом не передбачені

7. Теми лабораторних занять навчальним планом не передбачені

8. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Ознайомлення з тембральним оркестровим трактуванням симфонічного циклу	18
2	Ознайомлення з фортепіанною ансамблевою творчістю композитора-романтика	19
3	Ознайомлення з музично-драматичним твором (оперою, балетом) повністю	19
4	Опрацювання внутрішньої драматургії сюїтного циклу	18
	Всього за навчальним планом	74

9. Методи та технології навчання

Вивчення нормативної навчальної дисципліни «Клас ансамблю» передбачає поєднання різних методів і технологій викладання. Серед них – активні, вербальні, наочні, практичні, проблемно-пошукові, дослідницькі, аналітичні, репродуктивні, розвивальні, індуктивні та дедуктивні.

10. Методи та критерії оцінювання

Методи оцінювання запланованих програмних результатів навчання: перевірку засвоєння матеріалу вибірових тем курсу згідно з тематичним планом шляхом виконання самостійних та практичних завдань (поточний контроль, залік наприкінці 2 семестру (підсумковий контроль). Система контролю включає виконання усього музичного матеріалу за навчальними вимогами, обов'язково напам'ять.

Кафедрою оркестрових інструментів встановлені такі критерії оцінювання знань і компетентностей здобувачів з навчальної дисципліни:

Оцінка «А» («відмінно»):

- 1) високий рівень володіння практичними знаннями;
- 2) вільне застосування практичних навичок;
- 3) правильно, без жодної помилки виконані всі завдання.

Оцінка «В» («дуже добре»):

- 1) дуже добрі знання практичного матеріалу;
- 2) вміння застосовувати знання у практичних завданнях;
- 3) незначні помилки у виконанні завдань, наявність окремих неточностей.

Оцінка «С» («добре»):

- 1) достатня міра засвоєння ключових практичних понять;
- 2) окремі неточності й помилки при виконанні завдань.

Оцінка «D» («задовільно»):

- 1) наявність загальних практичних знань на рівні уявлень;
- 2) неточності та помилки при виконанні завдань.

Оцінка «E» («достатньо»):

- 1) наявність окремих уявлень про вивчений матеріал;
- 2) не виконано більшу половину завдань.

Оцінка «FX» («незадовільно з можливістю повторного складання»):

- 1) незнання більшої частини навчального матеріалу;
- 2) невміння застосовувати знання на практиці;
- 3) майже повна неспроможність виконання завдань.

Оцінка «F» («незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни»):

- 1) відсутність будь-яких уявлень про вивчений матеріал;
- 2) неспроможність виконати жодне завдання.

11. Методичне забезпечення

1. Друковані та електронні матеріали
2. Робоча програма з дисципліни.
3. Силабус дисципліни.

12. Рекомендована література

Основна

1. Дубровний Т. М. Фортепіанна творчість Анатолія Кос-Анатольського у стилетворчих процесах другої половини ХХ століття : автореф. дис. ...

- канд. мистецтвознавства : спец. 17.00.03 Муз. мистецтво Львів. держ. муз. акад. ім. М. В. Лисенка. Львів, 2006. 19 с.
2. Рижова О. О. Український символізм та фортепіанна спадщина Б. Лятошинського : автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства : спец. 17.00.03 Муз. мистецтво / Одес. держ. муз. акад. ім. А. В. Нежданової. Одеса, 2006. 18 с.
 3. Копелюк О. О. Фортепіанна творчість Івана Карабиця: феноменологія стилю : автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства : спец. 17.00.03 Муз. мистецтво / Харків. нац. ун-т мистецтв ім. І. П. Котляревського. Харків, 2018. 18 с.
 4. Ілечко М. П. Українська фортепіанна сюїта як предмет музикознавчого дискурсу: історіологічний підхід: автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства : спец. 17.00.03 Муз. мистецтво/ Одес. нац. муз. акад. ім. А. В. Нежданової. Одеса, 2018. 19 с.
 5. Тимофеєва К. В. Порівняльний аналіз як метод інтерпретології (на прикладі фортепіанного виконавства) : автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства : спец. 17.00.03 Музичне мистецтво / Харк. держ. ун-т мистецтв ім. І. П. Котляревського. Харків, 2009. 18 с.
 6. Чайка О. В. Національна характерність як семантична властивість виконавської інтерпретації : автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства : спец.: 17.00.03 Муз. мистецтво / Одеська нац. муз. акад. ім. А. В. Нежданової. Одеса, 2007. 20 с.
 7. Фоменко Н.В. Афект в теорії та виконавській практиці «Stylus phantasticus» (на прикладі «Хроматичної фантазії» Й. С. Баха). *Культура і сучасність*. 2019. №2. С. 130–136.
 8. Шадріна-Личак О. Безтактова прелюдія як репрезентант французького клавесинного стилю XVII – початку XVIII століття: аспекти виконавського прочитання : автореф. дис... канд. мистецтвознавства: спец.: 17.00.03 Музичне мистецтво. К., 2011. 16 с.
 9. Яворський Д.Ю. Етюд у жанровій системі романтичної фортепіанної мініатюри (на прикладі опусів Ф. Шопена, Р. Шумана, Ф. Ліста) : автореф. дис. ... канд. мистецтвознав : спец. 17.00.03 Музичне мистецтво / Нац. муз. акад. України ім. П. І. Чайковського. К., 2016. 18 с.

Додаткова:

1. Українська музична енциклопедія. Видання ІМФЕ ім. М. Т. Рильського НАН України. К., 2008–2016.

Інформаційні ресурси

Інтерактивний комплекс навчально-методичного забезпечення дисципліни, нотний фонд бібліотеки Дніпропетровської академії музики ім. М. Глінки, Дніпропетровська обласна універсальна бібліотека www.libr.dp.ua та ресурси Internet.